

Изложба на Асоциацията на реставраторите разкрива усилията за опазване на православните светини

На 18 юли в Националната художествена галерия, известна като Двореца, на пл. „Княз Александър I“ се откри изложбата „Двадесет години Асоциация на реставраторите в България“.

Тя показва трънливия път на съхранение на културното наследство на родината ни, голяма част от което са православни обекти. Икони, стенописи и мозайки са възстановени и върнати не само в музеи и галерии, но и в църкви и манастири, в богослужебна среда. Спасени и възродени към нов живот са отделни произведения и цели комплекси като фасадните стенописи на Хрельовата кула в Рилския манастир, фреските в Боянската църква, мозайките от Епископската базилика на Филипопол (Пловдив), стенописите

от храмовете „Св. Димитър“ в София, „Света Троица“ в Банско, „Св. Петър“ в Беренде, в Куриловския манастир, ръкописи от сбирката на Народната библиотека, на Центъра за славяно-византийски проучвания „Проф. Иван Дуйчев“.

Последният изпълнен проект е раставрацията на иконите от иноконостаса на Новата митрополия „Св. Богородица Живоносен източник“, днес наричана „Св. Стефан“, в Несебър.

По думите на доц. д-р Стефан Белишки, завеждащ катедра „Реставрация“ на НХА и един от председателите на създадената през 2003 г., Асоциацията на реставраторите в България (АРБ) е професионално сдружение на дипломирани реставратори – учени и специалисти с опит и принос за опазване на културното наследство; тя привлича за членове едни от най-добрите реставратори на картини, икони, стенописи, мозайки и декоративни стенни повърхности, на произведения от хартия, книги и фотографии, на културни ценности от дърво, керамика, камък, метал, текстил.

Асоциацията на реставраторите в България си поставя за цел постоянното повишаване на нивото на консервацията и реставрацията в съответствие с общоприетите европейски стандарти, бори се за утвърждаване и признаване на правния статут на реставратора и популяризиране на тази професия. За постигане на тези цели през 2009 г. АРБ става пълноправен член на Европейската конфедерация на организациите на реставратори (Е.С.С.О.).

Представените в изложбата материали са свидетелство за двадесетгодишната история на АРБ, водена от разбирането, че културното наследство е обществен ресурс с важна роля за националната ни идентичност и опазването му е неразривно свързано с прилагането на съвременни професионални принципи и стандарти. Прави впечатление, че прообладаващата част от таблата показват реставрацията на православни светини: икони и стенописи. Изложбата продължава до 27 август 2023 г. и се превръща в едно от значимите културни събития, наситено с висока професионална и духовна стойност.

Консервацията и реставрацията е резултат от дълъг и самотвержен труд, съпътстван от проучвания, анализи и задълбочени познания, както в областта на химията, физиката, историята на изкуството, така и на богословието. Подобно качествено професионално образование предоставя вече петдесет години катедра „Реставрация“ на НХА. Затова паралелно с тази изложба тече и друга, презентираща дипломни проекти на студенти от

магистърската програма на катедра „Реставрация“ при НХА.

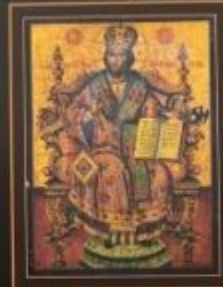
Дипломните, както и най-добрите курсови работи, са посветени на опазването на различен вид културни ценности: икони, старопечатни гравюри, голямоформатни рисунки върху хартия, старопечатна книга и живописни произведения. Подобна изложба на дипломни проекти и курсови работи на студенти от катедра „Реставрация“ не е била представяна от десет години. Проявата е реализирана с домакинството на Регионален исторически музей – София в изложбеното пространство „Триъгълната кула на Сердика“ на бул. „Княгиня Мария Луиза“ № 16. От 12 до 30 юли там бяха представени

го между

[illegible]

сладка и изключително оригинална и в наши дни не е изгубила вярата си в магията. Главен маистър е Петру Филоник (Гарина) от село Гада, представител на Доброволни дърворезбарски цехове, които започнали са още при Марко, Мисирко Петрови и други поемалници, се третират повече в семейно, ма да съществуват вече цехове. Маестро е маистърът за село на югоизток Мелник Анастас Петков от Димитров — манастир Давидов, от класическия село Сивирин. Заедно с поемалника Петру Филоник в установените цехове работят дърворезбарите и авторския тим и истинския стил в изкуството.

наименование «Исус Христос» и т.п.

издана „Ност Христос“ одише на три
и рече на постојећем

павитата „Исус Христос“ сега е на про-
стия ростраване

имената „Богородица и Христос и св.Апостол
Петросте“ преди реставрацията.

инициатива „Восприимчивост с Христос“ и на Вас
Преподобна” в титлата на редакцията.

ПРЕДСТАВЛЕНИЕ НА СЪВЕЩАНИЕТО

[illegible][illegible]

ЕТИКА И ЕСТЕТИКА В РЕСТАВРАЦИЯТА

Обект на реставрация е иконата **Св. Параскева** от църквата „Св. Параскева“, село Брест - Плевенско.

Състояние на обекта преди реставрационните работи - в този състояние

Детайл на лицето - първоначално състояние

Детайл на ръцете и долната част на тялото - първоначално състояние

Детайл на лицето - първоначално състояние

Детайл на лицето - първоначално състояние

Иконата след реставрационните работи - в този състояние

Иконата **Св. Параскева** е част от „дървения“ (ред от дървен иконостас) в манастира на Христос Воскресение, Св. Богородица с Младенеца и Св. Архангел Михаил. Иконите са изготвени и съхранявани в ХГ „Иван Бачков“, Плевен. През 1985 г. иконата се връща три от нея. Св. Параскева е оцеляла вероятно поради по-добро състояние, в което се намира.

Във времето иконата е претърпяла две реставрации:

При първата е отстранено цялото покритие. Сградително са изградени конструктивни части със същите екологични свойства, дървени стълбове и арматура, вложени парони. Дървените на основата не е укрепени в дълбочина. Върху липсата на екологична повърхност, трещи и пукотини са нанесени водонепроницаеми слоеве с различна дебелина. При съхраняването на иконата, контактите ръбова са се отделили от оригинала с появата на порокосване на слоеве.

При втората реставрация - видими има непрофесионална намеса с нечетко, грубо нанесена водонепроницаема боя с чужди върху гланца, оригинална живописна повърхност. Липсват елементи от цветната палитра върху дълготрайното покритие и хитроумия надпис, за който свидетелства само инвентарната книга.

Реставрационни решения са:

- Отстраняване на елементите от предходните реставрации с цел укрепване на иконата.
- Укрепване на оригиналната живописна повърхност, трещи и дървените в дълбочина.
- Максимално запазване на обекта в автентичен вид.
- Нанасяне на боя и ретуш само в областите с максимално липса на живопис и запазена част от оригиналния грунд на иконата.

Иконата след реставрационните работи - в този състояние